

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

YUKIO
MISHIMA
ZĂPADA
DE PRIMĂVARĂ

Traducere din japoneză și note de
ANGELA HONDRU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Iustina Croitoru
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Iuliana Pop
DTP: Florina Vasiliu, Veronica Dinu

Tipărit la Paper Print – Brăila

YUKIO MISHIMA

HARU NO YUKI

Copyright © 1969, The Heirs of Yukio Mishima

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2009, 2022, pentru prezenta versiune românească

MISHIMA, YUKIO

Zăpada de primăvară / Yukio Mishima; trad. din japoneză și note de Angel Hondru. –

București: Humanitas Fiction, 2022

ISBN 978-606-779-948-4

I. Hondru, Angela (trad.; note)

821.521

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723.684.194

Când au ajuns să discute la școală despre Războiul ruso-japonez, Kiyooki Matsugae l-a întrebat pe Shigekuni Honda, cel mai bun prieten al său, dacă ținea minte evenimentele de atunci. Amintirile lui Shigekuni erau vagi și în clipa aceea s-a gândit doar la ziua în care au fost duși până la poartă ca să vadă o procesiune de felinare. La sfârșitul războiului, aveau amândoi unsprezece ani, o vârstă la care, socotea Kiyooki, ar fi trebuit să rămână cu mai multe impresii. Majoritatea colegilor, aparent atotștiutori în materie de istorie, nu făceau decât să înflorească amintirile confuze cu anecdote picante prinse din zbor de la adulți.

Doi dintre membrii familiei Matsugae, unchiul lui Kiyooki, fuseseră uciși. Pentru că-și pierduse copiii, bunica lui primea pensie din partea guvernului, dar nu se atinsese niciodată de bani, lăsând plicurile nedeschise, pe marginea altarului din casă. Pesemne că de aceea fotografia care-l impresionase profund pe Kiyooki din colecția celor de pe frontul ruso-japonez se intitula „În vecinătatea templului Tokuri: slujba comemorativă pentru morții din război“, datată 26 iunie 1904, al treizeci și șaptelea an al Erei Meiji¹.

Fotografia, de un brun-roșcat, nu semăna câtuși de puțin cu banalele amintiri de război. Fusese realizată cu ochi de artist. Chiar îți dădea impresia că miile de soldați erau dispuși, ca într-un tablou, în așa fel încât să atragă atenția asupra cenotafului de lemn alb din mijlocul lor.

În zare, munții învăluiți în ceață se înălțau în pante line, ușor-ușor, în partea stângă a fotografiei, părând că se află la o

---

1. Era Meiji a început odată cu Revoluția Meiji din 1868.

distanță considerabilă de câmpia întinsă de la poalele lor. În dreapta, se contopeau în depărtare cu pâlcurile de copaci, dispărând treptat dincolo de linia orizontului. În absența munților, pomii păreau tot mai înalți pe măsură ce privirea se plimba spre dreapta, iar printre ei se iveau, ici-colo, cerul gălbui.

În prim-plan, din loc în loc, se îțeau șase copaci mari, dispuși astfel încât să se armonizeze cu peisajul. Nu știu ce specie erau, însă crengile din vârf, încărcate de frunze, se plecau maiestuos în bătaia vântului, cu o măreție tragică.

Întinderea netedă sclipea ușor, iar vegetația abundentă din față părea culcată la pământ. În centrul imaginii se aflau micul cenotaf din lemn simplu și altarul împodobit cu flori, pânza albă fluturând grațios.

În rest, vedeai numai soldați. Cu miile. Cei din prim-plan erau întorși pe jumătate, ca să li se zărească insignele sclipitoare de la chipiuri și curelele de piele care le brăzduau spatele în diagonală. Nu se alinaseră frumos, ci stăteau grupuri-grupuri, cu capetele plecate. Câțiva din colțul de jos, stânga își îndreptaseră chipurile cam înnegrite spre aparatul de fotografiat. Arătau ca niște personaje dintr-un tablou renascentist. Mult în spatele lor, ceilalți soldați erau dispuși într-un semicerc imens, ce se întindea până spre marginile câmpiei; erau atât de numeroși, încât era imposibil să-i recunoști. Printre copaci se deslușea alt grup.

Siluețele soldaților din prim-plan și din spate erau scăldate într-o lumină slabă, stranie, care le scotea în evidență jambierele și bocancii, conturul umerilor aplecați și al cefelor. Această lumină conferea tabloului un sentiment copleșitor, greu de redat în cuvinte.

Emoția ce se desprindea clar din mijlocul lor părea să se spargă precum talazurile de micul altar alb, de flori și de cenotaful din mijloc. Asupra acestei mase enorme, care se desfășura până la marginea câmpiei, stăruia un singur gând, imposibil de exprimat. Era însă concentrat în mijlocul lor, asemenea unui inel masiv de fier...

Atât vechimea, cât și culoarea brun-roșcată confereau fotografiei un aer de o tristețe nemărginită.

*

Kiyoaki avea optsprezece ani.

Nimic din ambianța familiei în care crescuse nu trăda sensibilitate sau predispoziție spre melancolie. Oricui i-ar fi fost teribil de greu să găsească în casa aceea mare, situată pe un platou din Shibuya, pe cineva care să-i împărtășească emotivitatea și felul de a gândi. Căutările ar fi fost oricum zadarnice. Era o familie veche de samurai, dar tatăl lui Kiyoaki, Marchizul Matsugae, rușinat de poziția umilă pe care o ocupaseră strămoșii lui până la sfârșitul shōgunatului, cu cincizeci de ani în urmă, îl trimisese pe băiat, încă de la o vârstă foarte fragedă, în casa unui nobil de la Curte, ca să primească o educație aleasă. Dacă n-ar fi făcut asta, probabil Kiyoaki nu ar fi devenit un tânăr atât de simțitor.

Reședința Matsugae se întindea pe o suprafață mare dincolo de Shibuya, la periferia orașului Tokyo. Nenumăratele clădiri acopereau mai bine de douăzeci de pogoane de teren, înălțându-și acoperișurile într-o armonie fermecătoare. Casa principală fusese concepută în stil japonez, însă într-un colț al imensei grădini se afla o construcție impunătoare în stil european, proiectată de un arhitect englez. Era considerată una dintre cele patru mari reședințe din Japonia – pe locul întâi situându-se cea a generalului Ōyama, unde aveai voie să intri fără să te descălți.

În mijlocul grădinii se găsea un lac îndeajuns de mare ca să te plimbi cu barca, străjuit de o colină acoperită de arțari; în mijloc era o insulă, cu nuferi înfloriți și stânjenei. Camera de zi a casei principale dădea spre lac, la fel ca și salonul pentru banchete din clădirea în stil european.

Vreo două sute de felinare de piatră erau presărate de-a lungul malului și pe insula care se mândrea cu trei cocori din fontă: doi își îndreptau ciocurile spre văzduh, iar unul avea capul plecat.

Apa pornea de pe coama dealului cu arțari și cobora pe panta lui în cascade. Înainte de a ajunge în lac – în preajma locului în care înfloreau la timpul lor stânjenei minunați – trecea pe sub un pod de piatră, căzând într-un zăgaz umbrat de stânci roșii aduse de pe insula Sado. Lacul era plin de crapi și carași. De două ori pe an, Marchizul le permitea școlărilor să vină la iarbă verde.

În copilărie, servitorii îl speriaseră pe Kiyooki cu broaște-țestoase care mușcă. Cu multă vreme-n urmă, pe când bunicul lui fusese bolnav, un prieten de-al acestuia îi adusese o sută de broaște, în speranța că, hrănindu-se cu carnea lor, se va întrema. Lăsate în lac, se înmulțiseră iute. Servitorii îi spusese că ar fi rămas fără deget dacă l-ar fi prins vreuna.

Tot acolo se mai găseau câteva pavilioane pentru ceremonia ceaiului și o sală mare de biliard. În spatele casei principale, unde creșteau spontan cartofi dulci, dădeai și peste un crâng de chiparoși plantați de bunicul lui Kiyooki, tăiat de două cărări. Una ducea la poarta din spate, iar cealaltă urca spre un deal pe a cărui coamă se înălța un altar, într-o parte a tăpșanului acoperit de iarbă. Aici se păstrau urnele bunicului și ale celor doi unchi. Treptele, felinarele și *torii*¹ – toate din piatră – nu se deosebeau de cele de la temple, însă de o parte și de alta a treptelor, în locul în care se află de obicei *komainu*², fuseseră înfipte în pământ două proiectile de tun din vremea Războiului ruso-japonez, vopsite în alb.

Puțin mai jos, în spatele unui spalier cu glicine, se afla un templu dedicat lui Inari, zeul recoltei. Comemorarea morții bunicului cădea la sfârșitul lunii mai, așa că florile de glicină își etalau întreaga splendoare când familia se reunea la slujbă. Femeile se adăposteau sub ele pentru a se feri de razele puternice ale soarelui. Fețele albe, pudrate mai minuțios decât de obicei, căpătau tente liliachii, lăsând impresia că obrajii sunt brăzdați de umbre stranii ale morții.

Femeile...

Adevărul e că la conacul Matsugae locuiau multe femei. Nimeni nu știa câte.

Firește că la loc de cinste se afla bunica lui Kiyooki, cu toate că ei îi plăcea să stea mai retrasă, la distanță de casa principală.

---

1. Poarta de la intrarea unui templu șintoist, care marchează hotarul dintre sacru și profan.

2. Câini cu cap de leu, din piatră, păzitori simbolici la intrarea templelor șintoiste. Unul dintre ei ține botul deschis, sugerând răgetul leului.

O slujeau opt fete. În fiecare dimineață, fie ploaie, fie vreme bună, mama lui Kiyooki se îmbrăca și pornea degrabă, însoțită de două slujitoare, să vadă cum se simte soacra ei și să-i ureze cele cuvenite. Bătrâna își privea nora cu atenție.

— Nu-ți vine pieptănătura asta. Ce-ar fi s-o mai ridici mâine? Sunt convinsă că te-ar avantaja, zicea ea cu un surâs încântător.

În dimineața următoare, iar avea de comentat:

— Tsujiko, un asemenea coc nu se potrivește unei japoneze frumoase ca tine. Alege pieptănătura Marumage mâine.

Din câte își amintea Kiyooki, mama lui purta mereu altă coafură.

Coafezele și ucenicele erau permanent în alertă, mama nefiind singura care le solicita serviciile. Aveau de coafat și peste patruzeci de menajere. Cât despre bărbații de la conac, doar unul a avut nevoie de ele, o singură dată. E vorba de Kiyooki, în anul întâi de gimnaziu, când a fost numit paj la Curtea Imperială cu ocazia festivităților de Anul Nou.

— Știu că la școală vor să vă radeți capul, precum călugării, zise una dintre coafeze, dar chiar nu s-ar potrivi cu minunatul costum de astăzi.

— O să mă certe dacă merg cu părul lung.

— Bine, bine, spuse coafeza. Haideți să vedem ce putem face. Oricum, veți purta pălărie, dar am să-l aranjez astfel încât să-i eclipsați pe ceilalți tineri nobili chiar dacă v-o scoateți.

Kiyooki avea părul foarte scurt la cei treisprezece ani ai săi. Când coafeza i-a făcut cărarea, l-a durut pielea capului. Aproape că s-a învîinețit de la pieptene, iar uleiul de păr i s-a părut înțepător. În pofida faptului că femeia se lăudase că-l dichisește în fel și chip, capul reflectat în oglindă nu arăta cu nimic mai grozav decât al oricărui alt băiat. Cu toate astea, la banchet Kiyooki a fost teribil de admirat pentru frumusețea lui ieșită din comun.

Însuși Împăratul Meiji onorase la un moment dat familia Matsugae cu prezența sa. Ca s-o distreze pe Maiestatea Sa, amenajaseră o scenă în spatele unui ginkgo uriaș, împrejmuid spațiul respectiv, și organizaseră niște întreceri de sumo. Împăratul le privise de la etajul casei în stil occidental. Kiyooki i-a mărturisit

coafezei că i se permisesse cu acel prilej să apară în fața Maiestății Sale, care-l mângâiasse pe cap. Asta se întâmplase cu patru ani în urmă, dar era posibil ca Împăratul să-și amintească de el la festivitatea de acum.

— Zău? Tinere stăpân, vreți să spuneți că însuși Împăratul v-a mângâiat pe cap!? exclamă coafeza impresionată, retrăgându-se puțin și uitându-se la el plină de încântare în timp ce bătea din palme, de parcă dorea să atragă atenția unui zeu asupra persoanei sale.

Costumul pajilor doamnelor de la Curte se compunea din jachetă și pantaloni din catifea albastră, până sub genunchi. Jacheta avea două rânduri de ciucuri mari, albi și pufoși, iar la mâneci și pantaloni, alți ciucuri. Pajul era încins cu o sabie la brâu, în picioare avea șosete albe, iar încălțările se prindeau cu butoni din email negru. La gât trebuia să aibă o cravată de mătase albă, legată exact în mijlocul gulerului dantelat, iar pe cap, o pălărie în trei colțuri, împodobită cu o pană mare care să atârne pe spate, prinsă cu un șnur de mătase. De fiecare dată, în cele trei zile de sărbătoare de la Anul Nou, erau aleși cam douăzeci de copii de nobili cu rezultate școlare excepționale – împărțiți în grupuri de câte patru – ca să ducă trena Împărătesei sau a vreunei prințese. O dată Kiyooki a ținut-o pe a Împărătesei, iar altă dată, pe a Prințesei Kasuga.

Când a însoțit-o pe Împărăteasă, l-a impresionat demnitatea cu care aceasta a parcurs coridoarele palatului unde adăsta o mireasmă de mosc. Nu s-a mișcat din spatelul ei nici o clipă cât a stat în public. Era o femeie distinsă și inteligentă, destul de în vârstă. Se apropia de șaiszeci de ani. Prințesa Kasuga n-avea mai mult de treizeci. Frumoasă, elegantă, impozantă, se asemuia cu o floare în toată splendoarea ei.

Kiyooki își amintea și acum nu atât de trena sobră a Împărătesei, cât de bordura de perle a hainei de blană albă de hermină a Prințesei. Trena Împărătesei avea patru inele de care să apuce pajii, a Prințesei, două. Kiyooki și ceilalți băieți au fost atât de

bine instruiți, încât nu le-a fost greu s-o țină pe când înaintau cu pași mășurați.

Părul Prințesei Kasuga era negru și sclipea ca lacul de soi. Privită din spate, coafura ei complicată crea iluzia că se topește în pielea fină a gâtului alb. Pe alocuri, șuvițele îi cădeau pe umerii dezgoliți, iar decolteul le evidenția și mai bine strălucirea.

Mergea cu spatele drept, pășind cu hotărâre, fără ca trena să-i tremure cătuși de puțin. În ochii lui Kiyooki, marele evantai din blană albă părea să lucească și să-și piardă sclipirea în ritmul muzicii, asemenea unui pisc înzăpezit, pe care-l ascund o vreme norii, pentru ca mai apoi să-l dea iarăși la iveală. În momentul acela, pentru prima oară în viața lui, a înțeles ce înseamnă frumusețea feminină – o explozie uluitoare de eleganță amețitoare.

Mirosul parfumului franțuzesc folosit de Prințesă din belșug se simțea până la trenă, mireasma lui fiind mai puternică decât aroma moscului ce ardea mocnit. La un moment dat, mergând pe coridor, Kiyooki s-a împiedicat și a smucit trena fără să vrea. Prințesa a întors ușor capul, schițând un zâmbet fermecător – semn că nu se supărase deloc. Și-a continuat drumul cu fruntea sus. Gestul ei a trecut neobservat, nu însă și pentru Kiyooki. O singură șuviță de păr îi alunecase pe obrazul alb și destins, iar zâmbetul fugar, ca o scânteie aprinsă, se ițise la coada ochiului frumos conturat. Linia nasului rămăsese neclintită, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat... Lucirea aceea trecătoare, care dezvăluisese chipul Prințesei – prea vag pentru a putea fi numit profil – i-a dat lui Kiyooki senzația că, pentru o fracțiune de secundă, văzuse licărind un curcubeu într-o prismă de cristal pur.

Tatăl lui, Marchizul Matsugae, l-a sorbit din ochi în timp ce-și îndeplinea rolul de paj la festivitățile de Anul Nou, impresionat de prezența lui strălucitoare în splendidul costum de ceremonie. Pe chip i se citea satisfacția omului care-și vede împlinit visul de-o viață. Triumful îi risipea complet bruma de temeri că ar fi putut fi considerat un impostor pentru îndrăzneala de a-l fi invitat pe Împărat la el acasă. Acum descoperea în sfârșit, în persoana fiului

său, armonia perfectă dintre fosta Curte Imperială și noua nobilime, contopirea tradițiilor samurailor cu cele ale aristocraților.

La început, Marchizul Matsugae s-a bucurat de laudele aduse fiului său. La treisprezece ani, Kiyooki era într-adevăr neobișnuit de frumos. Lăsând la o parte faptul că era copilul lui, nu putea să nu remarce totuși că arăta mult mai bine decât restul pajilor. Obrajii palizi i se aprindeau ușor când se emoționa; avea sprâncenele arcuite; ochii mari și negri, de copil nevinovat, ieșeau și mai bine în evidență datorită sprâncenelor lungi, trădând o licărire de-a dreptul fermecătoare. Deși impresionat de șuvoiul de complimente primite pentru frumusețea fiului și moștenitorului, simțea în ele ceva de rău augur. Îl chinuia o presimțire sumbră. Însă optimist din fire, a dat uitării frământările imediat după încheierea ceremoniei.

Nu era singurul pe care-l copleșeau presimțirile sumbre. Acestea îl obsedau și mai tare pe Iinuma.

Iinuma a fost primit în familia Matsugae ca să-l slujească pe Kiyooki. Avea șaptesprezece ani și fusese recomandat de profesorii de gimnaziu din satul lui, din prefectura Kagoshima fiindcă se remarcă printr-o inteligență ieșită din comun. Bunicul lui Kiyooki fusese venerat în Kagoshima asemenea unui zeu puternic și de temut. Așadar, Iinuma își imaginase viața în familia Matsugae potrivit celor auzite acasă și la școală despre faptele fostului Marchiz. Totuși, în anul petrecut cu ei, traiul luxos al acestora i-a spulberat așteptările și i-a rănit sensibilitatea de tânăr puritan.

Putea închide ochii la orice se petrecea în jurul lui, cu excepția lui Kiyooki, a cărui responsabilitate și-o asumase personal. Îl deranja absolut totul în legătură cu băiatul: frumusețea, gingășia, sensibilitatea, felul cum gândea, preocupările lui. Îl întrista teribil și atitudinea tatălui și a mamei în ceea ce privește educația copilului.

„Dacă aș avea un copil, eu nu l-aș crește așa, chiar de-oi ajunge vreodată marchiz. Oare ce părere ar avea bunicul lui despre părinți dacă i-ar vedea cum îl educă?“ se întreba Iinuma.